

PISMO SV. OCA PAPE IVANA PAVLA II. KLARISAMA U POVODU 800. OBLJETNICE ROĐENJA SVETE KLARE*

ŽARKA ŽELJA ZA SIROMAŠNIM I RASPETIM ISUSOM

Poštovane klauzurne redovnice!

1. Navršilo se 800 godina od rođenja *Klare Asiške*, kojoj je otac plemeniti Favarone d'Offreduccio.

Ova »*slavna žena*«, kako su je nazvali generali franjevačkih obitelji u nedavnom Pismu, živjela je kao »biljčica« u sjeni svetoga Franje, koji ju je doveo na vrhunac kršćanske savršenosti. Spomen na ovu *uistinu evangeosku osobu* želi osobito pozvati na ponovno otkriće kontemplacije, ovoga duhovnog puta, o kojemu jedino mističan imaju duboko iskustvo. Čitanje njezina staroga životopisa i njezinih spisa - *Pravilo života, Oporuka i četiri Pisma*, što su nam sačuvana od brojnih upućenih svetoj Janji Praškoj - znači u izvjesnoj mjeri uroniti u misterij Jedno-osobnoga i Tro-osobnoga Boga i Krista, utjelovljenu Riječ, pa da pri tome ostaneš kao zasjenjen sjajnošću. Njezini se spisi u tolikoj mjeri odlikuju ljubavlju, što ju je u njoj podiglo žarko i dugotrajno promatranje Krista Gospodina, pa nije lako opetovati ono što je samo žensko srce mog- lo iskušavati.

2. Kontemplativni Klarin put, koji će se završiti viđenjem »Kralja slave«,¹ započinje točno kada se ona potpuno predaje duhu Gospodnjem, poput Marije u času Navještenja: to jest da ona počinje u duhu siromaštva (usp. Lk 1,48), koji u njoj ne ostavlja više ništa ako to nije jednostavnost pogleda upravljenog prema Bogu.

Siromaštvo - toliko voljeno i tako često naglašeno u njezinim spisima - za Klaru je bogatstvo duše koja, lišena vlastitih dobara, otvara se »Gospodnjem duhu i njegovu svetom djelovanju«, kao prazna školjka gdje Bog može izliti obilje svojih darova. Usporedba Marije s Klarom očituje se u prvom spisu svetog Franje u »Forma vivendi«, upućenog Klari: »Po božanskom nadahnuću ste postale kćerima i službenicama najvećega i najuzvišenijega Kralja, Oca nebeskoga, i zaručile se s Duhom Svetim, odabravši život prema savršenstvu svetog evanđelja.«³

*Usp. Acta Oidinis fratrum minorum, CXII/1993, 2, 127-130; L'Osservatore romano, CXXXIX/1993, 189,6(19.8.1993.).

1. U Papinu pismu sve su bilješke navedene prema talijanskom izdanju *Fontifmncescane*, ed. Messaggero, Padova. - Ovdje su navedeni na hrvatskom jeziku i mogu se naći u knjizi *Spisi sv. oca Franje i sv. Majke Klare Asišana*, »Symposion«, Split 1991, 308. - *Postupak za kanonizaciju sv. Klare*, IV, 19; *Fonti francescane* (dalje FF), 3017.

2. *Pravilo sv. Klare*, X; FF, 2811.

3. *Forma vivendi* u Pravilu sv. Klare, VI, 3; FF, 2788.

Klara i njezine sestre nazvane su "zaručnicama Duha Svetoga". Izraz neobičajan u povijesti Crkve, gdje je sestra, redovnica uvijek označena kao "zaručnica Kristova". Ali ondje se nalaze sigurni izrazi iz Lukina izvještaja o Navještenju (usp. Lk 1,26-38), koji postaju glavne riječi da se protumači Klarino iskustvo: "Svevišnji", "Duh Sveti", "Sin Božji", "službenica Gospodnja" i, konačno, ono "pokapanje", što je za Klaru predstavljalo ono primanje redovničke koprene, kad je njezina ošišana kosa pala pred podnožje oltara Djevice Marije u Porcijunkuli, "gotovo pred bračnom ložnicom".⁴

3. »Djelovanje Duha Svetoga«, koji nam je darovan u krštenju, ima za cilj da u kršćaninu ostvari izgled Sina Božjega. U samoći i šutnji, što je Klara sa svojim sestrama izabrala za način života među zidovima svoga siromašnog samostana, na pola puta između Asiza i Porcijunkule, raspršava se veo ništavnosti riječi i zemaljskih stvari, a sjedinjenje s Bogom postaje stvarnost - ljubav koja se dariva.

Klara, naklona kontemplaciji Betlehemskega Djetića, i nas također potiče: »Jer je to sjaj vječne slave, odsjev vječne svjetlosti i zrcalo bez mrlje. Danomice gledaj u to zrcalo... Divi se siromaštvu onoga koji bi položen u jasje i povijen u siromašne pelene. O, divne li poniznosti, o siromaštva, koje zapanjuje! Kralj anđela, Gospodar neba i zemlje, položen je u jasje!«⁵

Ona baš ni ne izvješćuje da njezine grudi, djevice posvećene i »djevice siromašne« privezane uz »siromašnoga Kirsta«,⁶ postaju također, preko kontemplacije i preobrazbe, kolijevka za Sina Božjega.⁷

To je glas ovoga Djeteta koji je smiruje iz Euharistije, u času velike pogibelji, kada je samostan imao pasti u ruke četama Saracena u službi cara Fridrika II.: »Ja ću vas uvijek čuvati!«⁸

U Božićnoj noći 1252. godine Dječak Isus prenosi Klaru s njezina ležaja bolesti i ljubavi, kako se nije ni u jednom kraju i vremenu čulo, stavlja je u mističko iskustvo, koje ju uranja u beskonačnu Božju dubinu.

4. Ako je Katarina Sijenska, svetica puna ljubavi prema krvi Kristovoj, ako je Terezija Velika, žena koja odmiče brzo iz »prebivališta« do »prebivališta« sve do vrata Velikoga Kralja, u unutrašnjem Dvorcu, i ako je Terezija od Djeteta Isusa ona koja evanđeoskom jednostavnošću slijedi maleni put, Klara je *žarko zaljubljena u siromašnoga raspetog Isusa, s kojim se želi potpuno poistovjetiti.*

U jednom od svojih pisama ovako se izražava: »Gledaj onoga koji je poradi tebe postao prezren i slijedi ga, jer si na ovom svijetu postala prezrena radi njega. Promatraj... svoga Zaručnika, najljepšega od ljudskih sinova, koji je radi tvoga spasenja postao najbjedniji od ljudi, prezren, isprebijan i cijelo mu tijelo više puta bilo izbičevano, dok je hodio da umre u teškim mukama na križu. Razmatraj i promatraj i želi da ga nasljeduješ. Budeš li s njim zajedno trpjela, zajedno ćeš i kraljevati; budeš U s njim plakala, s njime ćeš se zajedno razveseliti; budeš U zajedno s njim na križu boli umirala, s njim ćeš u blistavoj haljini svetih posjedovati nebesko prebivalište i ime će ti biti upisano u knjizi života...«

4. TOMA ČELANSKI, *Životopis sv. Klare*, 8; FF, 3170-3172.

5. SV KLARA, *Četvrto pismo Janji Praškoj*, 14, 19-21; FF, 2902-2904.

6. SV. KLARA, *Drugo pismo Janji Praškoj*, 18; FF, 2878.

7. *Postupak za kanonizaciju...*, IX, 4; FF, 3062.

8. T. ČELANSKI, *Nov. dj.*, 22; FF, 3202.

9. SV KALRA, *Drugo pismo...*, 19-22; FF, 2879-2880.

Klara je, unišavši u samostan jedva u 18. godini, u njemu umrla u 59. godini, poslije nego je proživjela u patnji, ne oslabivši nikada u molitvi, odricanju i pokori. Radi »žarke želje za siromašnim rassetim Isusom« nikada joj ništa nije bilo teško, kako će u času smrti reći bratu Rajnaldu, koji je bio uz nju, »u dugom mučeništvu tolikih bolesti... Otkako sam upoznala milost svoga Gospodina Isusa Krista po njegovu službeniku Franji, nijedno mi trpljenje nije bilo nesnosno, nijedna pokora teška, predragi brate, nijedna mi bolest nije bila strašna!«¹⁰

5. Ali onaj koji trpi na Križu jest također onaj koji odražava slavu Očevu i povlači za sobom u svoj Uskrs onoga koji ga je ljubio sve do radosnoga sudjelovanja u trpljenju.

Krhka djevojka od 18 godina, koja bježi od svojih u noći Cvjetnice 1212. godine, ide na sreću bez oklijevanja u novo iskustvo, vjerujući Evanđelju, što joj ga je pokazao Franjo, i u ništa drugo, potpuno uronjena pogledima očiju i onima srca u siromašnoga i rassetog Krista, doživljava iskustvo preko toga sjedinjenja koje ju preobražava: »Postavi svoje oči« - napisala je sv. Janji Praškoj - »pred zrcalo vječnosti, stavi svoju dušu u sjaj slave, postavi svoje srce pred otisak Božje biti i samu sebe preoblikuj promatranjem slike samoga Božanstva. Onda ćeš i sama osjetiti što osjećaju prijatelji, kušajući skrivenu slast što ju je sam Bog od početka pribavio za svoje ljubitelje. Pa da ni samim pogledom ne odobriš zavodenja, što na ovom smušenom i lažljivom svijetu zapliću svoje slijepe ljubitelje, svim srcem ljubi onoga koji se, iz ljubavi prema tebi, posve darovao.«

Tada strašno mjesto križa postaje slatka svadbena postelja i »doživotna zatvorenica iz ljubavi« i gorljivijim naglaskom od zaručnice iz »Pjesme nad pjesmama« kliče: »Povuci me za sobom, nebeski Zaručnice!... Trčat ću, neću šuštati, dok me ne uvedeš u svoju odaju.«¹²

Zatvorena u samostanu Sv. Damjana, provodeći život obilježen siromaštvom, naporom, patnjama, bolešću, ah također i bratskim zajedništvom, što je tako jako naglašeno u jeziku »Načina života« nazivom »*svetoga jedinstva*«, Klara je osjetila najčišće veselje, što je bilo ponuđeno da ga stvorenje doživi, a to je da u *Kristu proživljava savršeno jedinstvo Triju Božanskih Osoba*, ulazeći gotovo u okruženje trojstvene ljubavi.

6. Život Klarin, pod vodstvom Franjinim, nije bio pustinjački život, mada je bio kontemplativan i klaustralan. Okolo nje, koja je htjela živjeti kao ptice nebeske i ljljani u polju (Mt 6, 26-28), okupila se prva četa sestara, koje su bile zadovoljne samo s Bogom. To »*maleno stado*« brzo se povećalo. U kolovozu 1228. bilo je barem 25 samostana klarisa.¹⁴ Ničega se nisu bojale (usp. Lk 12,32). Vjera im je služila kao poticaj za mirnu sigurnost usred svih opasnosti. Srce Klare i njezinih sestara bilo je veliko kao svijet. Kao kontemplativke one su se zauzimale za čitavo čovječanstvo. Osjetljive duše za svagdašnje probleme svakoga, preuzele su brigu za svaku nevolju. Nije postojala tuđa nevolja, patnja, tjeskoba, "očajanje, a da nije našlo odjeka u srcu žena moliteljica.

10. T. ČELANSKI, *Nav. dj.*, 44; *FF*, 3247.

11. SV. KLARA, *Treće pismo Janji Praškoj*, 12-15; *FF*, 2888-2889.

12. ISTA, *Četvrto pismo...*, 30-32; *FF*, 2906.

13. *Bula kanonizacije*, 18; *FF*, 2870.

14. *Pismo kardinala Rajnalda*, *A r c h i v i u m franciscanum historicum*, Grottaferrata-Roma, 1912, 444-446.

Klara je plačem molila Gospodina za svoj predragi Asiz, dok su ga opsjedale čete Vitala d'Aversa, te je oslobodila grad od rata. Ona je svaki dan molila za bolesnike i često puta ih je izliječila znakom križa. Osvjedočena da ne provodi apostolski život ukoliko se ne zatvori u otvoreni bok raspetoga Krista, pisala je Janji Praškoj riječima sv. Pavla: »Smatram te pomagačicom samoga Boga (Rim 16,3) i pridizateljicom palih udova njegova neopisivog tijela.«¹⁵

7. S obzirom na ikonografski stil koji je imao široki uspjeh od XVII. stoljeća, Klara Asiška je jednako prikazivana s *pokaznicom u ruci*. Junačko djelo podsjeća, više nego najsvetčaniji položaj tijela, na smjernu stvarnost te žene, koja već vrlo bolesna, duboko se prostrla, podržavana od dviju sestara, pred srebrnim čestičnjakom s Presvetim Oltarskim Sakramentom,¹⁶ postavljenim pred vratima blagovaonice, gdje se morao smiriti bijes carskih četa. Klara je živjela od toga kruha, što ga ipak, prema običaju onoga vremena, nije mogla primati nego samo sedam puta na godinu. Na svojoj bolesničkoj postelji vezla je oltarno ruho namijenjeno siromašnim crkvama spoletske doline.

U stvarnosti, sav Klarin život bio je euharistija jer je ona - poput Franje - iz svoga samostana uzdizala Bogu neprestano »zahvaljivanje« molitvom, hvalospjevom, zaklinjanjem, posredovanjem, plačem, prinosom i žrtvom. Sve je od nje bilo primljeno i prineseno Ocu u jedinstvu s beskonačnim »hvala« jedinorođenoga Sina, djeteta, raspetoga i uskrsloga, koji sjedi s desne Ocu.

Poštovane sestre, prigodom ovoga jubilarnog blagdana, pozornost čitave Crkve s pojačanim zanimanjem se okreće prema sjajnoj osobi vaše vrlo drage Majke. S još većim žarom vaš se pogled treba usredotočiti na nju, da vam prihvaćanje njezina primjera bude poticaj da pojačate zalet na odziv Božjoj milosti sa svagdašnjim zalaganjem prema obvezi kontemplativnoga života, od kojega Crkva crpi snagu za svoje misionarsko djelovanje u današnjem svijetu.

Neka Krist, naš Gospodin, bude vaše svjetlo i radost vaših srdaca!

S tim željama, u znak posebne naklonosti, podjeljujem svima posebni Apostolski blagoslov.

U Vatikanu, 11. kolovoza, na liturgijski spomendan svete Klare Asiške, 1993. godine, petnaeste moga pontifikata.

Preveo: msgr. Jozo Marendić

15. SV. KLARA, *Treće pismo...*, 8; FF, 2886.
16. T. ČELANSKI, *Nav. dj.*, 21; FF, 3201.